

TURİZM EĞİTİMİNDE KÜLTÜREL MİRASIN YERİ: TÜRKİYE'DEKİ ÜNİVERSİTELERİN MÜFREDAT ANALİZİ*

The Place of Cultural Heritage in Tourism Education: A Curriculum Analysis of Universities in Türkiye

Nesrin Tuncay¹, Güray Karacıl²

¹Dr. Öğr. Üyesi, Lefke Avrupa Üniversitesi, Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Lefke, Kıbrıs, ntuncay@eul.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-3305-6716>

²Dr. Öğr. Üyesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Antakya Meslek Yüksekokulu, Seyahat-Turizm ve Eğlence Hizmetleri, Antakya, Türkiye, guray.karacil@mku.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-8691-0395>

Araştırma Makalesi/Research Article

Makale Bilgisi

Geliş/Received: 09.06.2026

Kabul/Accepted: 09.08.2026

DOI:

<https://doi.org/10.33723/rs.1967566>

İZLİK:

<https://izlik.org/JA39DR73JN>

Anahtar Kelimeler

Kültürel Miras, Turizm Eğitimi,
Müfredat Analizi, Doküman
Analizi, Yükseköğretim.

ÖZ

Kültürel mirasın korunması, sürdürülebilir kullanımı ve gelecek kuşaklara aktarılmasında eğitim önemli bir araç olarak görülmektedir. Özellikle turizm eğitimi, kültürel mirasın tanıtılması, yorumlanması ve korunmasına yönelik bilgi, beceri ve farkındalığın geliştirilmesinde kritik bir role sahiptir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki üniversitelerde yürütülen turizm eğitimi programlarında kültürel miras konularının müfredatlarda ne ölçüde yer aldığını ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Bu kapsamda, 2025 YKS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu'nda yer alan turizm alanındaki 203 bölüm incelenmiş; ilgili bölümlerin ders planları üniversitelerin Bologna bilgi paketleri ve program web sayfaları üzerinden analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre, turizm programlarında kültürel mirasla doğrudan ilişkili toplam 80 ders tespit edilmiştir. Bu derslerin %62,5'inin seçmeli, %37,5'inin ise zorunlu ders statüsünde olduğu belirlenmiştir. Kültürel miras derslerine en fazla yer veren bölümün Turizm Rehberliği olduğu (%62,50), bu bölümü Turizm İşletmeciliği programlarının (%49,09) takip ettiği görülmüştür. Ayrıca derslerin büyük çoğunluğunun 3 AKTS (%43,75) ve 4 AKTS (%28,75) değerinde olduğu saptanmıştır. En yaygın ders adı ise 21 farklı programda yer alan "Kültürel Miras Yönetimi" dersidir. Çalışma, Türkiye'de turizm eğitimi ve kültürel miras ilişkisini program düzeyinde ortaya koyarak literatüre güncel ve kapsamlı bir katkı sunmaktadır.

ABSTRACT

Education plays a crucial role in the preservation, sustainable use, and intergenerational transmission of cultural heritage. In particular, tourism education is instrumental in fostering the knowledge, skills, and awareness required for the interpretation, promotion, and protection of cultural heritage resources. This study aims to examine the extent to which cultural heritage-related subjects are incorporated into tourism education curricula in Turkish universities. The study employed a qualitative research design based on document analysis. Within this scope, 203 tourism-related departments listed in the 2025 Higher Education Programs and Quotas Guide (YKS) were identified, and their curricula were analyzed through universities' Bologna information packages and official program websites. The findings revealed a total of 80 courses directly related to cultural heritage across tourism programs. Of these courses, 62.5% were offered as elective courses, while only 37.5% were compulsory. Tourism Guidance programs were found to have the highest proportion of cultural heritage-related courses (62.50%), followed by Tourism Management programs (49.09%). Furthermore, most courses carried 3 ECTS credits (43.75%) or 4 ECTS credits (28.75%). The most frequently offered course was "Cultural Heritage Management," which appeared in 21 different programs. By providing a comprehensive overview of the representation of cultural heritage within tourism education programs in Türkiye, this study contributes to the growing literature on tourism education and cultural heritage studies.

Keywords

Cultural Heritage, Tourism
Education, Curriculum Analysis,
Document Analysis, Higher
Education.

Atıf/Citation: Tuncay, N. & Karacıl, G., (2026). Turizm Eğitiminde Kültürel Mirasın Yeri: Türkiye'deki Üniversitelerin Müfredat Analizi, R&S - Research Studies Anatolia Journal, 9(3). 218-237.

Sorumlu yazar/Corresponding author: Güray KARACIL, guray.karacil@mku.edu.tr

* Bu çalışma, 28-30 Nisan 2026 tarihlerinde gerçekleştirilen XI. Uluslararası Akademik Çalışmalar Kongresi'nde sunulan ve Özet Metin Bildiri Kitabı'nda yayımlanan "Turizm Eğitiminde Kültürel Mirasın Yeri" başlıklı bildirinin genişletilmiş ve geliştirilmiş hâlidir.

1. Giriş

Kültürel miras, bir toplumun kimliğinin, tarihinin ve değerlerinin somut ve somut olmayan bir yansımasıdır (Bhatti & Alnasser, 2025; Vecco, 2010). Bu mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılması, yalnızca kültürel bir sorumluluk değil, aynı zamanda sürdürülebilir turizm gelişiminin de temel bir bileşenidir. Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) çerçevesinde, kültürel mirasın korunması, tarihi ve kültürel bir zorunluluk olmanın ötesinde, ekonomik kalkınma, sosyal uyum ve çevresel sürdürülebilirliğin sağlanmasında stratejik bir araç olarak konumlandırılmaktadır (United Nations, 2015).

Turizm eğitimi, bu bağlamda, geleceğin turizm profesyonellerini hem sektörün ihtiyaçlarına hem de kültürel mirasın korunmasına duyarlı bireyler olarak yetiştirme görevini üstlenmektedir. Cooper ve Shepherd (1997, s. 34), turizm eğitimi ile turizm endüstrisi arasındaki ilişkinin tarihsel olarak karmaşık olduğunu ve güven eksikliği ile karakterize edildiğini belirtmektedir. Araştırmacılar, eğitim ve endüstri arasında daha işbirlikçi bir ilişki geliştirmenin karşılıklı faydalarını vurgulamakta ve bu ilişkinin turizm eğitiminin sunumu için özel çıkarımları olduğunu ifade etmektedir.

Günümüzde turizm, yalnızca ekonomik bir faaliyet olmanın çok ötesine geçerek, kültürler arası etkileşimin ve toplumsal hafızanın aktarımında kilit bir araç haline gelmiştir. Bu bağlamda kültürel miras, bir destinasyonun özgün kimliğini oluşturan ve onu diğerlerinden ayıran en değerli varlık olarak öne çıkmaktadır. Ancak kültürel mirasın korunarak gelecek nesillere aktarılması ile turizm odaklı kalkınma hedefleri arasında hassas bir dengenin kurulması gerekmektedir (Atzeni vd., 2022). İşte tam da bu noktada, turizm eğitiminin rolü belirleyici bir önem kazanmaktadır. Turizm fakültelerinde verilen eğitimin niteliği, sektör profesyonellerinin kültürel mirasa yaklaşımını, koruma bilincini ve sürdürülebilir turizm anlayışını doğrudan şekillendirmektedir. Nitekim Ocal (2016, s. 396), kültürel tarihi mirasın korunmasında üniversitelere ve özellikle eğitim fakültelerindeki öğretmen adaylarına büyük sorumluluk düştüğünü vurgulamaktadır.

Türkiye, binlerce yıllık tarihi boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, somut ve somut olmayan kültürel miras açısından dünyanın en zengin ülkelerinden biridir. Bu zenginliğin turizm sektörü aracılığıyla doğru şekilde işlenmesi, yalnızca ekonomik getiri sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda uluslararası alanda ülke imajına da katkıda bulunacaktır. Ancak bu potansiyelin hayata geçirilebilmesi, öncelikle turizm eğitimi müfredatlarında kültürel mirasa yeterli yer verilmesiyle mümkündür.

Literatür incelendiğinde, Türkiye'de turizm eğitiminde kültürel mirasın konumunu doğrudan ve kapsamlı bir şekilde ele alan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir (Olçay, 2008; Güler-Bıyıklı ve Aslan, 2013; Çolakoğlu vd., 2024; Türker, 2025). Oysa Türkiye'nin zengin kültürel miras potansiyeli, turizm sektörünün kültürel miras alanlarına olan artan ilgisi, sürdürülebilir turizm için koruma bilincine sahip profesyonellere duyulan ihtiyaç, UNESCO Dünya Mirası ve Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM) listelerinde Türkiye'nin temsil ettiği zenginlik, bu konuda kapsamlı bir müfredat analizi yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu çalışma, söz konusu boşluğu doldurmayı ve turizm eğitiminde kültürel mirasın daha etkin bir şekilde yer almasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye'deki üniversitelerin turizm eğitimi programlarında kültürel miras konularına ne ölçüde yer verildiğini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

1. Türkiye'de turizm alanında eğitim veren bölümlerin sayısı ve öğrenci dağılımı nedir?
2. Bu bölümlerde kültürel mirasla ilgili kaç ders bulunmaktadır?
3. Kültürel miras derslerinin statü (zorunlu/seçmeli) dağılımı nasıldır?
4. Bu dersler hangi yıllarda ve hangi AKTS kredileriyle sunulmaktadır?
5. Kültürel miras dersleri hangi isimler altında verilmektedir?

Araştırma kapsamında elde edilen veriler, betimsel analiz yaklaşımı doğrultusunda değerlendirilmiştir. Bu kapsamda öncelikle üniversitelerin ders planları ve müfredatları incelenerek kültürel mirasla doğrudan veya dolaylı olarak ilişkili dersler belirlenmiştir. Belirlenen dersler; ders adı, dersin statüsü (zorunlu/seçmeli),

okutulduğu yarıyıl, AKTS değeri ve haftalık ders saati gibi ölçütler esas alınarak sınıflandırılmıştır. Elde edilen veriler frekans ve yüzde dağılımları kullanılarak analiz edilmiş, sonuçlar tablolar aracılığıyla sunulmuş ve karşılaştırmalı olarak yorumlanmıştır.

2. Kavramsal Çerçeve

2.1. Kültürel Miras

Kültürel miras, bir toplumun geçmişten devraldığı, günümüzde yaşattığı ve gelecek nesillere aktarmayı amaçladığı maddi ve manevi değerlerin bütünüdür (Blake, 2000; Dönmez ve Gülen, 2026). Ocal (2016, s. 396) ise kültürel ve tarihî mirası, toplumun kimliğinin şekillenmesine katkı sağlayan maddi ve manevi değerlerin birikimi olarak değerlendirmekte; söz konusu mirasın korunması, yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında üniversitelere ve özellikle eğitim fakültelerinde yetiştirilen öğretmen adaylarına önemli sorumluluklar düştüğünü vurgulamaktadır. Bu bağlamda, kültürel mirasın sürdürülebilirliğinin yalnızca fiziksel varlıkların korunmasıyla sınırlı olmadığı; bireylerin kültürel mirasa yönelik bilgi, farkındalık ve koruma bilincinin geliştirilmesini de kapsadığı söylenebilir.

UNESCO'nun 1972 Dünya Mirası Sözleşmesi ve 2003 Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi çerçevesinde, kültürel miras iki ana kategori altında sınıflandırılmaktadır (UNESCO, 1972; UNESCO, 2003)

Somut Kültürel Miras: Anıtlar, arkeolojik alanlar, tarihî yapılar, geleneksel kent dokuları ve müze koleksiyonları gibi fiziksel nitelik taşıyan kültürel varlıkları kapsamaktadır. Bu unsurlar, toplumların geçmiş dönemlerdeki maddi üretim biçimlerini, estetik anlayışlarını, mimari özelliklerini ve teknolojik birikimlerini yansıtan önemli kültürel göstergelerdir (UNESCO, 1972; Güler-Bıyıklı ve Aslan, 2013). Bu yönüyle somut kültürel miras unsurları, geçmiş ile günümüz arasında bağ kurulmasına ve toplumların tarihsel ve kültürel kimliklerinin somut biçimde temsil edilmesine katkı sağlamaktadır.

Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM): Sözlü gelenekler ve anlatımlar, gösteri sanatları, toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şöenler, doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar ile geleneksel el sanatları gibi toplulukların kültürel kimliklerini yansıtan uygulama ve ifade biçimlerini kapsamaktadır (UNESCO, 2003). SOKÜM, toplumların kültürel yaşamında sürekli olarak yeniden üretilen ve kuşaktan kuşağa aktarılan “yaşayan miras” niteliğindedir. Bu miras unsurları, toplulukların yaşadıkları çevreyle ve doğayla kurdukları etkileşimler ile tarihsel ve sosyal koşullar doğrultusunda zaman içerisinde yeniden şekillenmekte ve güncellenmektedir. Bu yönüyle SOKÜM, yalnızca geçmişten günümüze aktarılan kültürel unsurları değil, aynı zamanda toplulukların kültürel sürekliliğini, aidiyet duygusunu ve kimliklerini canlı tutan dinamik bir miras alanını ifade etmektedir.

Türkiye, sahip olduğu zengin ve çeşitlilik gösteren kültürel miras unsurlarıyla öne çıkan ülkelerden biridir. 2025 yılı itibarıyla Türkiye'nin UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde 22 alanı, UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listeleri'nde ise 32 kültürel unsuru bulunmaktadır (UNESCO Türkiye Millî Komisyonu, 2025). Söz konusu kültürel miras zenginliği, turizm eğitimi alan öğrencilerin ülkenin kültürel değerlerini tanımalarını, bu değerlerin korunması ve sürdürülebilir biçimde yaşatılmasına yönelik farkındalık geliştirmelerini önemli hâle getirmektedir. Bu bağlamda, turizm eğitiminin yalnızca turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu mesleki bilgi ve becerilerin kazandırılmasına değil, aynı zamanda kültürel mirasın tanınması, korunması, yorumlanması ve gelecek nesillere aktarılmasına yönelik bilinç ve sorumluluk geliştirilmesine de katkı sağlaması beklenmektedir.

2.2. Turizm Eğitimi

Turizm eğitimi, sektöre nitelikli işgücü yetiştirmeyi hedefleyen bir alandır. Dünya Turizm Örgütü (UNWTO, 2022, s. 11), turizm eğitimi "sorumlu, dirençli, sürdürülebilir ve herkesin erişebileceği turizmi teşvik etmek için bir yol haritası oluşturma" amacıyla konumlandırırmaktadır. Jafari ve Ritchie (1981, s. 13-14) ise turizmi yalnızca ekonomik bir faaliyet olarak değil, insanın ev sahibi toplumların sosyo-kültürel, ekonomik ve fiziksel çevreleriyle etkileşimini inceleyen disiplinlerarası bir alan olarak tanımlamıştır.

Günümüz turizm eğitimi araştırmaları, müfredatın mesleki beceriler ile akademik derinlik arasında kurması gereken dengeye odaklanmaktadır. Hsu (2018, s. 1), çağdaş turizm müfredatının girişimcilik, inovasyon, kriz yönetimi, veri analitiği, beşerî bilimler ve iletişim gibi temel unsurları kapsaması gerektiğini vurgulamakta; mezunların eleştirel düşünme, problem çözme ve yaşam boyu öğrenme gibi üst düzey becerilere ihtiyaç duyduğunu belirtmektedir. Benzer şekilde, otelcilik ve turizm programlarının temel hedeflerinden biri öğrencileri sektörün çeşitli segmentlerinde geleceğin liderleri olarak yetiştirmek olup, kişilerarası iletişim, takım çalışması ve liderlik gibi yumuşak beceriler bu süreçte belirleyici bir rol oynamaktadır (Kim ve Jeong, 2018, s. 120).

Turizm eğitiminde tartışılan temel konulardan biri, mesleki (vokasyonel) ve akademik (liberal) yaklaşımlar arasındaki dengedir. Bu bağlamda bir turizm müfredatının sadece iş dünyasının ihtiyaçlarına cevap vermekle kalmayıp tüm paydaşları kapsayan bir toplum vizyonu geliştirmesi gerektiği ifade edilmektedir (Tribe, 2001, s. 447). Bununla birlikte, turizm müfredatında felsefe ve sanat gibi beşerî bilimlerin büyük ölçüde ihmal edildiği, oysa bu alanların hayata bir insan olarak yaklaşmanın temel yapı taşlarını sunduğu belirtilmektedir (Caton, 2014, s. 24). Ayrıca turizm eğitiminde girişimcilik becerilerinin önemine dikkat çeken araştırmalar, öğrencilerin yalnızca mevcut sistemde etkili yöneticiler olmayı değil, aynı zamanda yönetimi sosyal bir güç olarak kavramayı öğrenmeleri gerektiğini vurgulamaktadır (Daniel vd., 2017, s. 65).

Eleştirel pedagoji perspektifinden bakıldığında, turizm eğitiminin bireysel özgürlük, sosyal adalet ve işletme verimliliği olmak üzere üç düzeyde olumlu sonuçlar doğurabileceği ileri sürülmekte; yönetim eğitiminin amacı yalnızca sorun çözmek değil, aynı zamanda yönetimin kendisini analiz edilecek bir sorun olarak ele almak şeklinde tanımlanmaktadır (Belhassen ve Caton, 2011, s. 1389-1390).

Turizm eğitimi ile sektör arasındaki ilişkiye dair önemli tespitler bulunmaktadır. Turizm eğitiminin heterojen ve gelişigüzel bir şekilde evrimleştiği, turizm endüstrisinin ihtiyaçları ile sınırlı bağlantılar kurulabildiği (Amoah ve Baum, 1997, s. 5) ve eğitimdeki en büyük kaybın teorisinin pratikten kopmasından kaynaklandığı ifade edilmektedir (Wang, Ayres ve Huyton, 2010, s. 8). Turizm eğitimcilerinin endüstri trendleri hakkında güncel bilgiye sahip olması ve eğitim ile endüstri arasında işbirlikçi bir ilişki geliştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Cooper ve Shepherd, 1997, s. 44). Ancak bu işbirliğinin önünde turizmin bilgiye dayalı bir endüstri olarak algılanmaması, turizm araştırmalarının görece yeniliği, KOBİ'lerin Ar-Ge'ye yatırım yapma konusundaki isteksizliği ve sektörün 7/24 doğası nedeniyle araştırma için zaman bulunamaması gibi engeller bulunmaktadır (Mungai vd., 2022, s. 48).

2.3. Kültürel Miras Eğitimi

Kültürel miras eğitimi, turizm profesyonellerinin yetiştirilmesinde kritik bir öneme sahiptir. Loulanski ve Loulanski (2011, s. 837), kültürel miras ve turizm arasındaki ilişkinin sürdürülebilir entegrasyonu için 15 kritik faktör belirlemiştir. Bu faktörler arasında yerel katılım, eğitim ve öğretim, özgünlük ve yorumlama dengesi, entegre planlama ve yönetim ile sağlam bir teorik/metodolojik temel yer almaktadır. Bu çalışma, eğitimin kültürel mirasın sürdürülebilir turizmle entegrasyonunda merkezi bir rol oynadığını göstermektedir.

Turizm eğitimi alan bireylerin kültürel miras eğitimine ihtiyaç duymasının başlıca nedenleri şunlardır:

- **Koruma Bilinci:** Turizm çalışanları, ziyaretçileri yönlendirirken kültürel varlıkların korunmasına yönelik farkındalık yaratmalıdır. Vandalizm, bilinçsiz restorasyon ve aşırı ziyaretçi baskısı gibi sorunların önlenmesinde eğitimli profesyonellerin rolü büyüktür.
- **Doğru Bilgi Aktarımı:** Rehberler ve turizm çalışanları, kültürel miras hakkında doğru ve bilimsel bilgiyi aktarmakla yükümlüdür. Yanlış veya eksik bilgi, kültürel mirasın yanlış anlaşılmasına ve değer kaybına neden olabilir.
- **Sürdürülebilirlik:** Kültürel mirasın turizm amaçlı kullanımında, koruma ve kullanma dengesinin kurulması esastır. Bu dengenin sağlanması, konunun uzmanı olan turizm profesyonellerinin sorumluluğundadır.

- Özgünlüğün Korunması: Kültürel miras unsurlarının turist beklentilerine göre deforme edilmesinin önüne geçilmelidir (Olalere, 2019). Metalaşma riski, özellikle somut olmayan kültürel miras için ciddi bir tehdittir.

Achille ve Fiorillo (2022, s. 2), İtalya örneğinde kültürel miras eğitiminin, İtalyan Anayasası'nın 9. maddesiyle de desteklenen birincil bir hedef olduğunu belirtmektedir. Yazarlar, Ulusal Kültürel Miras Eğitimi Planı'nın (PNE) erişilebilirlik, iletişim ve katılım ilkelerine dayandığını ve bu planın miras eğitiminde sistematik bir yaklaşım sunduğunu vurgulamaktadır. Bu örnek, kültürel miras eğitiminin ulusal bir politika olarak ele alınması gerektiğini göstermektedir.

2.4. Somut Olmayan Kültürel Miras ve Turizm Eğitimi

Somut olmayan kültürel miras, modernleşme dalgasında gerileyebilir ancak turizm gelişimi sayesinde yeni dönem bağlamında yeniden canlanabilmektedir. Wang ve Xiao (2021, s. 1-2), turizmin yerel halkın bu mirasın modern toplumdaki değerini fark etmesini sağladığını ve aktarımını teşvik ettiğini belirtmektedir. Yazarlar, somut olmayan kültürel mirasın birlikte değer yaratımında arz tarafı (aktarıcılar, topluluk sakinleri), aracılar (seyahat acenteleri) ve talep tarafının (turistler) birlikte çalışması gerektiğini vurgulamaktadır. Bununla birlikte Olalere (2019, s. 7), kültürel uygulamaların turist beklentilerine göre değiştirilmesinin kültürel bütünlüğü zayıflatabileceği konusunda uyarmakta, sürdürülebilir turizm uygulamalarının somut olmayan kültürel mirasın korunmasına öncelik vermesi gerektiğini ve toplum katılımının bu süreçte hayati önem taşıdığını belirtmektedir. Qiu vd. (2022, s. 7) ise özgünlük tartışmalarının somut olmayan kültürel miras turizminde hâlâ devam ettiğini, metalaştırma ile koruma arasındaki gerilimin genellikle özgünlük tartışmasını da beraberinde getirdiğini ifade etmektedir.

Türkiye bağlamında SOKÜM eğitimi üzerine yapılan çalışmalar, somut olmayan kültürel miras unsurlarının turizm eğitimi müfredatlarında yeterince yer almadığını göstermektedir. Güneş ve Alagöz (2018), turizm eğitimi alan öğrencilerin kültürel mirasa yönelik tutumlarını incelediği çalışmada, öğrencilerin kültürel miras konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Belber ve Sözbilen (2019) de turizm öğrencilerinin somut olmayan kültürel miras unsurlarını deneyimleme düzeylerinin düşük olduğunu ve bu unsurların eğitim müfredatlarında daha fazla yer alması gerektiğini belirtmektedir.

2.5. Türkiye'de Turizm Eğitimi ve Müfredat Çalışmaları

Türkiye'de turizm eğitimi, ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeylerde çeşitli üniversitelerde verilmektedir. Turizm eğitimi veren başlıca bölümler şunlardır: Turizm İşletmeciliği, Turizm Rehberliği, Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Rekreasyon Yönetimi, Seyahat İşletmeciliği ve Yiyecek İçecek İşletmeciliği.

Türkiye'de turizm eğitimi müfredatları üzerine yapılan çalışmalar şu temel sorunları ortaya koymaktadır:

- Müfredat Standardizasyonu Eksikliği: Farklı üniversitelerde aynı isimli bölümlerin ders içeriklerinin büyük farklılıklar göstermesi.
- Sektör-Eğitim Kopukluğu: Müfredatların sektörün güncel ihtiyaçlarını yansıtmakta yetersiz kalması.
- Uygulama Eksikliği: Teorik derslerin ağırlıklı olduğu, uygulamalı eğitimin yetersiz kalması.
- Yabancı Dil Yetersizliği: Uluslararası turizm için kritik olan yabancı dil eğitiminin yetersiz olması.

Türkiye'de turizm eğitimi üzerine yapılan çalışmalar, müfredatların sektör ihtiyaçlarını karşılama düzeyini, ders içeriklerinin yeterliliğini ve öğrenci kazanımlarını çeşitli boyutlarıyla ele almaktadır. Güler-Bıyıklı ve Aslan (2013, s. 256), Türkiye'de kültürel mirasın korunmasına ve halka sunumuna verilen önemin arttığını ve bu nedenle kültürel mirasın okullarda nasıl öğretildiğini anlamının önemli olduğunu vurgulamaktadır. Çolakoğlu, Dülgeroğlu ve Köroğlu (2024) ise Türkiye'deki devlet üniversitelerinin turizm işletmeciliği bölümlerinde alternatif turizm türlerine yönelik derslerin toplam derslere oranının yalnızca %6,30 olduğunu tespit etmiştir. Olcay (2008, s. 381) da Türkiye'de turizm eğitimine gereken önemin verilmediğini ve her kademesinde farklı içeriklerde pek çok sorun bulunduğunu, bu durumun sektörde çalışan personelin temel ve mesleki eğitim düzeylerinin oldukça düşük seyretmesine yol açtığını belirtmektedir. Türker (2025), Türkiye'de turist rehberliği

eğitimi veren lisans ve ön lisans programlarında Türk kültürü temalı derslere yeterince yer verilmediğini, farklı üniversitelerde verilen benzer isimli derslerin birbirinden farklı olduğunu ve bu konuda bir standardın bulunmadığını tespit etmiştir.

3. Yöntem

3.1. Araştırma Deseni

Bu araştırma, Türkiye'deki üniversitelerin turizm eğitimi programlarında yer alan kültürel miras konulu dersleri incelemeyi amaçlayan nitel bir doküman analizi çalışmasıdır. Doküman analizi, basılı ve elektronik materyallerin analiz edilmesine olanak sağlayan sistematik bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

3.2. Veri Kaynağı

Araştırmanın veri kaynağını iki aşamalı bir tarama süreci oluşturmaktadır:

Birinci aşamada, 2025 Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu (ÖSYM, 2025) kullanılarak Türkiye'deki tüm turizm lisans ve ön lisans programları tespit edilmiştir. Bu kılavuz, program adları, kontenjanlar, puan türleri ve başarı sıralamaları gibi bilgileri içermektedir.

İkinci aşamada, tespit edilen her bir programın ders müfredatına ulaşmak için şu kaynaklar kullanılmıştır:

- Üniversitelerin Bologna bilgi paketleri (AKTS ders katalogları)
- Üniversitelerin lisans eğitim programı web sayfaları
- Üniversitelerin ders bilgi formları

Araştırma kapsamında, 203 turizm bölümünün tamamına ait ders müfredatı incelenmiştir. Veri toplama süreci Ocak-Mart 2026 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

3.3. Veri Toplama Süreci

Veri toplama sürecinde aşağıdaki adımlar izlenmiştir:

1. 2025 YKS kılavuzunda yer alan turizm bölümlerinin listesi çıkarılmıştır.
2. Her bir bölüm için bağlı olduğu üniversitenin Bologna bilgi paketi veya eğitim programı sayfasına ulaşılmıştır.
3. Bölümde okutulan tüm dersler listelenmiştir.
4. Ders adları, ders tanımları ve anahtar kelimeleri "kültürel miras", "kültürel miras yönetimi", "somut olmayan kültürel miras", "tarihi miras", "geleneksel kültür" gibi terimler açısından taranmıştır.
5. Kültürel miras ile ilgili olduğu tespit edilen dersler için şu bilgiler kaydedilmiştir: ders adı, statü (zorunlu/seçmeli), teorik/pratik saat bilgisi, AKTS değeri, verildiği yarıyıl.
6. Aynı zamanda her bölümün toplam öğrenci kontenjanı kılavuzdan alınmıştır.

3.4. Veri Analizi

Toplanan veriler, betimsel yöntemiyle analiz edilmiştir. Betimsel içerik analizi, elde edilen verilerin belirlenen temalar çerçevesinde tanımlanması ve yorumlanması sürecidir (Miles, Huberman ve Saldaña, 2020).

Analiz sürecinde:

- Her bir bölüm için kültürel mirasla ilgili derslerin sayısı ve bölümün toplam ders sayısı içindeki oranı hesaplanmıştır.
- Derslerin statülerine göre (zorunlu/seçmeli) dağılımı belirlenmiştir. Statü kategorileri şu şekilde kodlanmıştır:
 - Zorunlu: Bölümün tüm öğrencilerinin almak zorunda olduğu dersler
 - Bölüm Seçmeli: Bölümün kendi seçmeli ders havuzunda yer alan dersler
 - Alan Dışı Seçmeli: Bölüm dışından alınabilecek dersler
 - Üniversite Seçmeli: Tüm üniversite öğrencilerine açık ortak seçmeli dersler

- Derslerin yarıyıl ve AKTS dağılımları incelenmiştir.
- Ders isimleri kategorize edilerek frekans analizi yapılmıştır.
- Bulgular tablolastırılarak sunulmuştur.

Verilerin analizinde Microsoft Excel programı kullanılmıştır. Analiz sürecinde güvenilirliği artırmak için tüm veriler iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak kodlanmış ve tutarlılık kontrolü yapılmıştır.

4. Bulgular

4.1. Türkiye'de Turizm Öğrencisi Alan Üniversiteler

Türkiye genelinde turizm alanında öğrenci kabul eden 72 üniversite bulunmaktadır. Bu üniversiteler, coğrafi olarak Türkiye'nin dört bir yanına dağılmış durumdadır. Tablo 1'de turizm öğrencisi alan üniversitelerin listesi sunulmaktadır.

Tablo 1: Türkiye'de Turizm Öğrencisi Alan Üniversiteler

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	Ege Üniversitesi	Kocaeli Üniversitesi
Adıyaman Üniversitesi	Erciyes Üniversitesi	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Malatya Turgut Özal Üniversitesi
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	Mardin Artuklu Üniversitesi
Akdeniz Üniversitesi	Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	Mersin Üniversitesi
Aksaray Üniversitesi	Gaziantep Üniversitesi	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	Giresun Üniversitesi	Munzur Üniversitesi
Anadolu Üniversitesi	Gümüşhane Üniversitesi	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Harran Üniversitesi	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Ardahan Üniversitesi	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Artvin Çoruh Üniversitesi	Iğdır Üniversitesi	Ordu Üniversitesi
Atatürk Üniversitesi	Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	İnönü Üniversitesi	Pamukkale Üniversitesi
Balıkesir Üniversitesi	İskenderun Teknik Üniversitesi	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Batman Üniversitesi	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	İstanbul Üniversitesi	Selçuk Üniversitesi
Bitlis Eren Üniversitesi	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	Siirt Üniversitesi
Boğaziçi Üniversitesi	Kafkas Üniversitesi	Sinop Üniversitesi
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Karabük Üniversitesi	Süleyman Demirel Üniversitesi
Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Şırnak Üniversitesi
Çankırı Karatekin Üniversitesi	Kastamonu Üniversitesi	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dokuz Eylül Üniversitesi	Kayseri Üniversitesi	Trakya Üniversitesi

Düzce Üniversitesi	Kırklareli Üniversitesi	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
		Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Tablo 1 incelendiğinde, turizm eğitimi veren başlıca üniversiteler arasında Akdeniz Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Ege Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ve Pamukkale Üniversitesi bulunmaktadır.

Turizm eğitimi Türkiye'nin hemen her bölgesinde yaygınlaşmıştır. Özellikle turizm potansiyeli yüksek olan illerde (Antalya, Muğla, Nevşehir, İstanbul, İzmir) birden fazla üniversitede turizm eğitimi verilmektedir. Ayrıca, turizm eğitimi sadece büyük şehirlerle sınırlı kalmayıp, Anadolu'nun birçok ilinde de (Ağrı, Ardahan, Bitlis, Siirt vb.) sunulmaktadır.

4.2. Türkiye'deki Turizm Bölümlerinin Genel Durumu

Türkiye'de turizm alanında eğitim veren bölümler incelendiğinde, toplam 203 bölümde yaklaşık 8.501 öğrenci kontenjanı olduğu tespit edilmiştir. Tablo 2'de bölüm bazında öğrenci sayıları ve ortalama değerler sunulmaktadır.

Tablo 2: Türkiye'deki Turizm Bölümlerinin Genel Durumu

Bölüm Adı	Bölüm Sayısı	Toplam Öğrenci Kontenjanı	Ortalama Öğrenci Sayısı
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	69	3.245	47,03
Turizm İşletmeciliği	55	2.130	38,73
Turizm Rehberliği	40	1.881	47,03
Rekreasyon Yönetimi	24	695	28,96
Turizm ve Gastronomi Yönetimi (İngilizce)	8	240	30,00
(İngilizce) Turizm İşletmeciliği	3	110	36,67
Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği	2	110	55,00
Seyahat İşletmeciliği	1	35	35,00
Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	1	55	55,00
Toplam	203	8.501	41,88

Kaynak: 2025 YKS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu (ÖSYM, 2025)

Tablo 1 incelendiğinde:

- En fazla bölüm sayısına sahip programın 69 bölümle Gastronomi ve Mutfak Sanatları olduğu görülmektedir. Bu alana olan talebin artması, son yıllarda gastronomi bölümlerinin hızla yaygınlaşmasına neden olmuştur.

- İkinci sırada 55 bölümle Turizm İşletmeciliği yer almaktadır. Turizm işletmeciliği, turizm eğitiminin en geleneksel ve yaygın alanlarından biridir.
- Üçüncü sırada 40 bölümle Turizm Rehberliği bulunmaktadır. Turist rehberliği mesleğinin yasal düzenlemelerle profesyonelleşmesi, bu bölümlerin sayısını artırmıştır (Türker, 2025).
- En yüksek ortalama öğrenci sayısına ise Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği (55,00) ile Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği (55,00) sahiptir. Bu bölümlerin sayısı az olmakla birlikte, her bir bölümde diğer bölümlere göre daha fazla öğrenci bulunmaktadır.

4.3. Turizm Bölümlerinde Kültürel Miras Derslerinin Varlığı

Türkiye'deki turizm bölümlerinde kültürel mirasla ilgili derslerin bulunma durumu Tablo 3'te sunulmaktadır.

Tablo 3: Türkiye'deki Turizm Bölümlerinde Kültürel Miras Dersleri

Bölüm Adı	Bölüm Sayısı	Kültürel Miras Dersi Olan Bölüm Sayısı	Bölümlerin Yüzde Kaçında Kültürel Miras Dersi Var (%)	Toplam Kültürel Miras Dersi Sayısı	Tüm Kültürel Miras Dersleri İçindeki Payı (%)
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	69	18	26,09	18	22,50
Turizm İşletmeciliği	55	27	49,09	27	33,75
Turizm Rehberliği	40	25	62,50	25	31,25
Rekreasyon Yönetimi	24	8	33,33	8	10,00
Turizm ve Gastronomi Yönetimi (İngilizce)	8	1	12,50	1	1,25
(İngilizce) Turizm İşletmeciliği	3	1	33,33	1	1,25
Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği	2	0	0,00	0	0,00
Seyahat İşletmeciliği	1	0	0,00	0	0,00
Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	1	0	0,00	0	0,00
Toplam	203	80	39,41		

Tablo 3'teki bulgular şu şekilde yorumlanabilir:

- *Kültürel Miras Derslerinin Genel Durumu:* Toplam 203 turizm bölümünün yalnızca 80'inde (%39,41) kültürel mirasla ilgili bir ders bulunmaktadır. Bölüm bazındaki bu dağılım, öğrenci kontenjanlarıyla birlikte değerlendirildiğinde, turizm öğrencilerinin yaklaşık olarak %55-60'ının eğitimi sırasında kültürel miras konusunda herhangi bir ders almadığını göstermektedir. Oysa Loulanski ve

Loulanski (2011)'nin belirttiği gibi, kültürel miras ve turizmin sürdürülebilir entegrasyonu için eğitim kritik bir faktördür.

• *Bölüm Bazında Dağılım*

- Turizm Rehberliği bölümleri, beklendiği gibi en yüksek orana sahiptir (%62,50). Turizm rehberliği bölümlerinin yaklaşık üçte ikisinde kültürel miras dersi bulunmaktadır. Bu beklenen bir durumdur çünkü turist rehberlerinin mesleklerini icra ederken en çok ihtiyaç duydukları konuların başında kültürel miras bilgisi gelmektedir (Türker, 2025).
- Turizm İşletmeciliği bölümlerinin %49,09'unda kültürel miras dersi bulunmaktadır. Bu oran, Turizm Rehberliği'ne göre daha düşük olmakla birlikte, yine de önemli bir düzeydedir. İşletmecilik eğitimi alan öğrencilerin de kültürel miras konusunda bilgi sahibi olması, özellikle destinasyon yönetimi ve tur ürünü geliştirme açısından önemlidir.
- Rekreasyon Yönetimi bölümlerinin yalnızca üçte birinde (%33,33) kültürel miras dersi bulunmaktadır. Rekreasyon faaliyetlerinin önemli bir kısmı kültürel miras alanlarında gerçekleştirildiği için bu oranın daha yüksek olması beklenirdi.
- Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümlerinde bu oran %26,09'a düşmektedir. Oysa Wang ve Xiao (2021)'nin belirttiği gibi, somut olmayan kültürel mirasın önemli bir bileşeni olan gastronomik miras, turizm eğitiminde özel olarak ele alınmalıdır.
- Turizm ve Gastronomi Yönetimi (İngilizce) ile (İngilizce) Turizm İşletmeciliği bölümlerinde kültürel miras dersi bulunma oranları sırasıyla %12,50 ve %33,33'tür. İngilizce eğitim veren bölümlerde kültürel miras derslerinin azlığı, uluslararası turizm bağlamında bir eksiklik olarak değerlendirilebilir.
- Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği, Seyahat İşletmeciliği ve Seyahat İşletmeciliği ile Turizm Rehberliği bölümlerinde ise hiç kültürel miras dersi bulunmamaktadır. Bu bölümlerin sayısı az olmakla birlikte, bu durum önemli bir eksiklik olarak değerlendirilmelidir. Özellikle seyahat işletmeciliği bölümlerinde, seyahat acentelerinin tur paketleri oluştururken kültürel miras bilgisine ihtiyaç duydukları düşünüldüğünde, bu eksiklik daha da kritik hale gelmektedir.

4.4. Kültürel Miras Derslerinin Statü Dağılımı

Kültürel mirasla ilgili derslerin zorunlu mu yoksa seçmeli mi olduğu, bu konudaki eğitimin ne ölçüde garanti altına alındığını göstermesi açısından önemlidir. Tablo 4'te derslerin statü dağılımı sunulmaktadır.

Tablo 4: Kültürel Miras Derslerinin Statü Dağılımı

Dersin Statüsü	Kültürel Miras ile İlgili Ders Sayısı	Oran (%)
Zorunlu	11	13,75
Bölüm Seçmeli	50	62,50
Alan Dışı Seçmeli	16	20,00
Üniversite Seçmeli	3	3,75
Toplam	80	100

Tablo 4 incelendiğinde dikkat çekici bulgular şunlardır:

- Kültürel mirasla ilgili derslerin yalnızca 11'i (%13,75) zorunlu statüdedir. Bu, öğrencilerin büyük çoğunluğunun kültürel miras dersini seçmeli olarak alması gerektiği anlamına gelmektedir.

- Derslerin 62,5'i (%62,5) doğrudan "Bölüm Seçmeli" olarak tanımlanmıştır. Bu da öğrencilerin bu dersleri alma zorunluluğunun bulunmadığını göstermektedir.
- 16 ders (%20) "Alan Dışı Seçmeli" kategorisindedir. Bu dersler, öğrencinin kendi bölümü dışından seçtiği derslerdir ve alınma olasılığı daha da düşüktür.
- Yalnızca 3 ders (%3,75) "Üniversite Seçmeli" olarak tanımlanmıştır.

Bu bulgular, Ocal (2016)'ın Türkiye'deki eğitim fakülteleri için tespit ettiği durumla paralellik göstermektedir. Ocal (2016), Türkiye'deki sosyal bilgiler eğitimi bölümlerinde kültürel tarihi miras ile ilgili derslerin çoğunlukla seçmeli olduğunu ve ders içeriklerinin üniversitelere göre farklılık gösterdiğini belirtmektedir (s. 405).

Turizm eğitimi alan öğrencilerin kültürel miras konusunda sistematik ve zorunlu bir eğitim almadıkları, bu konuda öğrenci tercihlerinin belirleyici olduğu açıkça görülmektedir. Cooper ve Shepherd (1997)'in belirttiği eğitim-endüstri işbirliğinin geliştirilmesi hedefi doğrultusunda, sektörün ihtiyaç duyduğu kültürel miras bilincinin zorunlu derslerle sağlanması gerekmektedir.

4.5. Kültürel Miras Derslerinin Yarıyıl Dağılımı

Derslerin hangi yarıyıllarda verildiği, öğrencilerin eğitimlerinin hangi döneminde bu konuyla karşılaştıkları açısından önemlidir. Tablo 5'te derslerin yarıyıl dağılımı sunulmaktadır.

Tablo 5: Kültürel Miras Derslerinin Yarıyıl Dağılımı

Dersin Dönemi	Adet	Oran (%)
1. Yarıyıl	3	3,75
2. Yarıyıl	1	1,25
3. Yarıyıl	11	13,75
4. Yarıyıl	8	10,00
5. Yarıyıl	13	16,25
6. Yarıyıl	12	15,00
7. Yarıyıl	10	12,50
8. Yarıyıl	2	2,50
3 ve 4. Yarıyıl (birlikte)	8	10,00
5 ve 4. Yarıyıl (birlikte)	4	5,00
6 ve 4. Yarıyıl (birlikte)	4	5,00
Dönemi Belirtilmeyen	4	5,00
Toplam	80	100

Not: "3 ve 4. Yarıyıl (birlikte)" ifadesi, aynı dersin her iki yarıyıl da açıldığını göstermektedir.

Tablo 5'teki bulgular şu şekilde yorumlanabilir:

- Kültürel miras dersleri en çok 5. yarıyıl (%16,25) verilmektedir. Bunu 6. yarıyıl (%15,00), 3. yarıyıl (%13,75) ve 7. yarıyıl (%12,50) takip etmektedir.
- 1. ve 2. yarıyıl verilecek derslerin oranı oldukça düşüktür (toplam %5,00). Bu durum, öğrencilerin eğitimlerinin başında kültürel miras konusuna karşılaşma olasılıklarının düşük olduğunu göstermektedir. Oysa temel kavramların erken dönemde verilmesi, ilerleyen dönemlerdeki diğer derslerin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.
- Derslerin büyük çoğunluğu 3-7. yarıyıllar arasında yoğunlaşmaktadır. Bu durum, kültürel miras eğitiminin lisans eğitiminin orta ve ileri dönemlerine bırakıldığını göstermektedir.

4.6. Kültürel Miras Derslerinin AKTS Dağılımı

Derslerin AKTS kredileri, dersin iş yükü ve önemine ilişkin bir gösterge olarak değerlendirilebilir. Tablo 6'da kültürel miras derslerinin AKTS dağılımı sunulmaktadır.

Tablo 6: Kültürel Miras Derslerinin AKTS Dağılımı

Dersin AKTS Değeri	Adet	Oran (%)
2 AKTS	7	8,75
3 AKTS	35	43,75
4 AKTS	23	28,75
5 AKTS	10	12,50
6 AKTS	3	3,75
7 AKTS	1	1,25
AKTS değeri belirtilmeyen	1	1,25
Toplam	80	100

Tablo 6 incelendiğinde:

- Kültürel miras derslerinin büyük çoğunluğu 3 AKTS (%43,75) ve 4 AKTS (%28,75) kredisine sahiptir. Bu toplamda %72,5'luk bir orana karşılık gelmektedir.
- 2 AKTS'lik dersler %8,75 oranındadır. Bu dersler, diğer derslere göre daha düşük iş yüküne sahiptir. Düşük AKTS'li dersler, konunun yeterince derinlemesine işlenememesi riskini taşımaktadır.
- 5 AKTS ve üzeri derslerin oranı yaklaşık %17,5'tir. Bu dersler, nispeten daha yüksek iş yüküne sahiptir. Daha yüksek AKTS değeri, dersin kapsamının ve derinliğinin daha fazla olduğunu göstermektedir.
- En yüksek AKTS değeri 7 AKTS olup, yalnızca 1 derste görülmektedir (İstanbul Gelişim Üniversitesi, "Culture Tourism and World Cultural Heritage" dersi).

Bir dersin tipik olarak 3 veya 4 AKTS olması, kültürel miras derslerinin standart bir ders yüküne sahip olduğunu göstermektedir. Ancak Bologna süreci kapsamında bir dönemde öğrencilerin ortalama 30 AKTS'lik ders aldığı düşünüldüğünde, 3-4 AKTS'lik bir dersin toplam eğitim içindeki ağırlığının sınırlı olduğu söylenebilir. Ayrıca, derslerin çoğunlukla seçmeli olması düşünüldüğünde, AKTS değerlerinin tek başına yeterli bir gösterge olmadığı da belirtilmelidir.

4.7. Kültürel Miras Derslerinin Kredi Dağılımı

Tablo 7'de kültürel miras derslerinin teorik/pratik saat dağılımı sunulmaktadır.

Tablo 7: Kültürel Miras Derslerinin Kredi Dağılımı

Dersin Haftalık Saat Dağılımı	Adet	Oran (%)
2 saat teorik (2+0)	50	62,50
3 saat teorik (3+0)	29	36,25
Saat bilgisi belirtilmeyen	1	1,25
Toplam	80	100

Tablo 7'deki bulgular:

- Derslerin büyük çoğunluğu (%62,5) 2 teorik saat (2+0) şeklindedir. Bu dersler, haftada 2 saat teorik eğitimden oluşmaktadır.
- %36,25'i ise 3 teorik saat (3+0) olarak yapılandırılmıştır.
- Hiçbir ders uygulamalı (pratik) saat içermemektedir. Tüm dersler tamamen teorik olarak verilmektedir. 2+0 veya 3+0 formatındaki derslerde uygulama bileşeni bulunmamaktadır.

Bu durum, kültürel miras eğitiminin tamamen teorik bir çerçevede sunulduğunu, öğrencilere uygulama ve saha deneyimi kazandıracak pratik bileşenlerin bulunmadığını göstermektedir. Oysa Doğan (2023)'ın çalışmasında gösterdiği gibi, turizm eğitiminde deneyimsel öğrenme ve uygulamalı etkinlikler öğrencilerin öğrenme çıktılarını olumlu yönde etkilemektedir.

Kültürel miras eğitiminde, özellikle somut olmayan kültürel miras unsurlarının öğretiminde, uygulamalı ve deneyimsel öğrenme yöntemleri büyük önem taşımaktadır. Wang ve Xiao (2021, s. 4-5), eğitim gücüne dayanmak, araştırma gezileri düzenlemek ve sürükleyici kültürel yaratıcı alanlar oluşturmak gibi stratejilerin SOKÜM eğitiminde etkili olduğunu belirtmektedir.

Ayrıca Turkan (2019, s. 45-46)'ın Aizanoi antik kentinde ilköğrencileriyle yürüttüğü deneysel çalışmada gösterdiği gibi, sanat temelli ve uygulamalı etkinlikler (maske yapımı, resim çalışmaları, kil tasarımı, rölyef çalışmaları) öğrencilerin yaşadıkları yerin tarihi ve kültürel mirasını öğrenmelerinde etkili olmaktadır. Turizm eğitiminde de benzer uygulamalı yöntemlere yer verilmesi gerekmektedir.

4.8. Kültürel Miras Derslerinin İsimleri

Kültürel mirasla ilgili derslerin hangi isimler altında verildiği, konuya yaklaşım biçimi ve içerik hakkında fikir vermektedir. Tablo 8'de ders isimlerinin frekans dağılımı sunulmaktadır.

Tablo 8: Kültürel Miras Derslerinin İsimleri

Dersin Adı	Adet	Oran (%)
Kültürel Miras Yönetimi	21	26,25
Kültürel Miras	7	8,75
Kültürel Miras ve Turizm	7	8,75

Dersin Adı	Adet	Oran (%)
Kültürel Miras Turizmi	6	7,50
Kültürel Miras ve Medya	4	5,00
Kültürel Miras ve Müzecilik	4	5,00
Kültürel Mirası Koruma Kültürü	4	5,00
Gelenek ve Kültürel Miras	4	5,00
Türkiye'nin Kültürel Mirası	4	5,00
Türkiye'nin Somut Olmayan Kültürel Mirası	2	2,50
Anadolu Halk Kültürü	2	2,50
Kültür Turizmi ve Dünya Kültürel Mirası	2	2,50
Anadolu Uygarlıkları ve Kültürel Miras	1	1,25
Culture and Cultural Heritage Tourism	1	1,25
Gastronomik Kültür Mirası	1	1,25
Kapadokya'nın Doğal ve Kültürel Mirası	1	1,25
Kültür ve Kültürel Miras	1	1,25
Kültür ve Kültürel Miras Turizmi	1	1,25
Kültürel Değerler ve Coğrafi İşaretleme	1	1,25
Kültürel Miras ve Gastronomi	1	1,25
Kültürel Miras Yönetimi ve Turizm	1	1,25
Kültürel Mirasın Korunması	1	1,25
Kültürel ve Doğal Miras	1	1,25
Osmanlı Tarihi ve Mirası	1	1,25
Rekreasyonda Kültürel Miras	1	1,25
Toplam	80	100

Tablo 8'deki bulgular şu şekilde yorumlanabilir:

En Sık Kullanılan Ders İsimleri:

- "Kültürel Miras Yönetimi" 21 dersle (%26,25) en yaygın ders adıdır. Bu dersin yaygınlığı, kültürel mirasın daha çok "yönetim" perspektifiyle ele alındığını göstermektedir. Bu yaklaşım, Silberberg (1995)'in kültürel turizmin ekonomik kalkınma aracı olarak tanımlamasıyla uyumludur. Ancak, yönetim odaklı yaklaşımın yanında, mirasın korunması ve özgünlüğünün sürdürülmesi gibi konulara da yer verilmesi önemlidir.
- "Kültürel Miras" (7 ders, %8,75) ve "Kültürel Miras ve Turizm" (7 ders, %8,75) ikinci sırada yer almaktadır.
- "Kültürel Miras Turizmi" 6 dersle (%7,50) üçüncü sıradadır.

Dikkat Çeken Hususlar:

- Somut olmayan kültürel miras (SOKÜM) ile ilgili özel dersler oldukça azdır. "Türkiye'nin Somut Olmayan Kültürel Mirası" adlı ders yalnızca 2 bölümde, "Gelenek ve Kültürel Miras" dersi 4 bölümde, "Anadolu Halk Kültürü" dersi 2 bölümde bulunmaktadır. Olalere (2019) ve Qiu vd. (2022)'nin belirttiği gibi, SOKÜM'ün turizm açısından artan önemi düşünüldüğünde bu sayılar yetersiz görünmektedir. Wang ve Xiao (2021), SOKÜM'ün modernleşme dalgasında gerilediğini ancak turizm sayesinde yeniden canlandığını belirtmektedir. Bu nedenle turizm eğitiminde SOKÜM'e daha fazla yer verilmesi gerekmektedir.
- Bölgesel farklılıkları yansıtan dersler bulunmaktadır. "Kapadokya'nın Doğal ve Kültürel Mirası" dersi, bölgesel bir yaklaşımı yansıtmaya açısından dikkat çekicidir. Ancak bu tür derslerin sayısı oldukça sınırlıdır. Türkiye'nin farklı bölgelerinin zengin kültürel mirasını yansıtan benzer derslerin geliştirilmesi önerilmektedir.
- İngilizce olarak verilen yalnızca bir ders ("Culture and Cultural Heritage Tourism") bulunmaktadır. Uluslararası turizm açısından bu durum bir eksiklik olarak değerlendirilebilir.
- Koruma odaklı dersler sınırlıdır. "Kültürel Mirasın Korunması" (1 ders), "Kültürel Mirasın Koruma Kültürü" (4 ders) gibi doğrudan koruma ile ilgili derslerin toplamı 5'tir. Oysa Loulanski ve Loulanski (2011)'nin belirttiği gibi sürdürülebilir turizm için koruma bilinci kritik öneme sahiptir ve bu konuda eğitim merkezi bir rol oynamaktadır.
- Gastronomi ile kültürel miras birleştiren dersler ("Gastronomik Kültür Mirası", "Kültürel Miras ve Gastronomi") yalnızca 2 tanedir. Gastronomi bölümlerinin sayısı (69 bölüm) düşünüldüğünde bu oran oldukça düşüktür.
- Ders isimlerindeki çeşitlilik dikkat çekicidir. Toplam 25 farklı ders adı bulunmaktadır. Bu durum, Türker (2025)'in de belirttiği gibi, üniversiteler arasında bir standardizasyon eksikliği olduğunu göstermektedir. Ancak "Kültürel Miras Yönetimi" dersinin 21 kez tekrarlanması, belirli bir ismin yaygınlaştığına da işaret etmektedir.

5. Tartışma

Araştırma bulguları, Türkiye'deki turizm eğitimi müfredatlarında kültürel miras konularına yeterince yer verilmediğini ve mevcut derslerin büyük ölçüde seçmeli statüde olduğunu ortaya koymaktadır. Toplam 203 turizm bölümünün yalnızca 80'inde (%39,41) kültürel mirasla ilgili bir ders bulunması, bölüm bazında turizm öğrencilerinin yaklaşık %60'ının eğitim hayatı boyunca bu konuda herhangi bir ders almadığı anlamına gelmektedir (kesin oran için öğrenci bazlı analiz gereklidir). Bu temel bulgu etrafında şekillenen tartışma, kültürel miras eğitiminin niceliksel yetersizliği, niteliksel sorunları ve bölümler arasındaki dengesizlikler etrafında yoğunlaşmaktadır.

Kültürel miras derslerinin yetersizliği, özellikle bazı bölümlerde daha dramatik bir tablo sergilemektedir. Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümlerinde bu oran yalnızca %26,09 iken, Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği, Seyahat İşletmeciliği ve Seyahat İşletmeciliği ile Turizm Rehberliği bölümlerinde hiç kültürel miras dersi bulunmamaktadır. Oysa Wang ve Xiao (2021) ile Olalere (2019)'in vurguladığı gibi, gastronomi somut olmayan kültürel mirasın en önemli unsurlarından biridir ve UNESCO'nun somut olmayan kültürel miras listesinde Türk

mutfağına ait birçok unsur bulunmaktadır. Benzer şekilde, seyahat işletmeciliği alanında çalışacak profesyonellerin hiçbir kültürel miras eğitimi almaması, destinasyon yönetimi ve sürdürülebilir turizm politikalarının geliştirilmesi açısından ciddi bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir.

Bu niceliksel yetersizliğe ek olarak, mevcut derslerin statü dağılımı da önemli bir sorun teşkil etmektedir. Kültürel miras derslerinin yalnızca %13,75'i zorunlu statüdeyken, %62,5'i bölüm seçmeli, %20'si alan dışı seçmeli, %3,75'i ise üniversite seçmelidir. Bu durum, Ocal (2016) ve Türker (2025)'in çalışmalarında da tespit edildiği gibi, kültürel miras eğitiminin öğrenci tercihlerine bırakıldığını ve müfredat standardizasyonunun bulunmadığını göstermektedir. Oysa kültürel miras bilgisi, özellikle turist rehberleri ve turizm işletmecileri için temel bir yeterlilik alanıdır. Cooper ve Shepherd (1997)'in vurguladığı eğitim-endüstri işbirliği hedefi doğrultusunda, sektörün ihtiyaç duyduğu kültürel miras bilincinin zorunlu derslerle sağlanması gerekmektedir.

Kültürel miras eğitiminin bir diğer sorunu da tamamen teorik bir çerçevede sunulmasıdır. Araştırma bulguları, tüm kültürel miras derslerinin 2+0 veya 3+0 formatında, hiçbir uygulamalı saat içermeyecek şekilde yapılandırıldığını göstermektedir. Doğan (2023)'in çalışmasında gösterdiği gibi, turizm eğitiminde deneyimsel öğrenme ve tasarım odaklı düşünme yaklaşımları öğrencilerin yaratıcı düşünme, iletişim, takım çalışması ve empati becerilerini geliştirmektedir. Wang ve Xiao (2021)'nin önerdiği araştırma gezileri, sürükleyici kültürel yaratıcı alanların oluşturulması, müze ziyaretleri, öğrenme yeri incelemeleri, geleneksel el sanatları atölyeleri ve yerel halkla etkileşimli etkinlikler gibi uygulamalı yöntemler, kültürel miras eğitiminde kalıcı ve derin öğrenme sağlamak için elzemdir.

Somut olmayan kültürel miras (SOKÜM) konusu ise müfredatlarda neredeyse tamamen ihmal edilmiş durumdadır. "Türkiye'nin Somut Olmayan Kültürel Mirası" (2 ders), "Gelenek ve Kültürel Miras" (4 ders) ve "Anadolu Halk Kültürü" (2 ders) ile sınırlı kalan SOKÜM dersleri, toplamda yalnızca 8 dersten oluşmaktadır. Oysa Türkiye'nin meddahlık, âşıklık geleneği, Karagöz, Ebru sanatı, kilim dokumacılığı, çini sanatı, Türk kahvesi kültürü gibi zengin SOKÜM unsurları bulunmaktadır. Qiu vd. (2022)'nin belirttiği gibi, SOKÜM turizmde metalaştırma ile koruma arasındaki gerilim, özgünlük tartışmalarını da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle turizm eğitiminde SOKÜM konuları işlenirken, koruma ve metalaşma riski dengesi üzerinde önemle durulmalıdır.

Bölümler arasındaki farklılıklar da dikkat çekicidir. Turizm Rehberliği bölümleri en yüksek orana (%62,50) sahipken, Turizm İşletmeciliği (%49,09), Rekreasyon Yönetimi (%33,33) ve Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%26,09) bu oranı takip etmektedir. Turizm Rehberliği bölümlerinin beklendiği gibi en yüksek orana sahip olması mesleğin doğası gereği kabul edilebilir olsa da Türker (2025)'in belirttiği gibi mevcut derslerin içeriklerinde standardizasyon eksikliği bulunmaktadır. Asıl sorun, gastronomi gibi kültürel mirasla doğrudan iç içe olması gereken bölümlerdeki düşük oranlar ve bazı bölümlerde hiç ders bulunmamasıdır.

Sonuç olarak, Türkiye'deki turizm eğitimi müfredatları, kültürel miras konusunda niceliksel yetersizlik, seçmeli ders egemenliği, teorik ağırlık, SOKÜM'ün ihmal edilmesi ve bölümler arası dengesizlik gibi çok boyutlu sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunların çözümü, kültürel miras derslerinin zorunlu hale getirilmesini, müfredat standardizasyonunun sağlanmasını, uygulamalı eğitim yöntemlerinin benimsenmesini ve SOKÜM odaklı derslerin artırılmasını zorunlu kılmaktadır. Aksi takdirde, Türkiye'nin zengin kültürel mirasının turizm aracılığıyla sürdürülebilir bir şekilde korunması ve gelecek nesillere aktarılması için gerekli bilinç ve donanımına sahip profesyonellerin yetiştirilmesi mümkün olmayacaktır.

6. Sonuç ve Öneriler

6.1. Sonuç

Bu çalışma, Türkiye'deki üniversitelerin turizm eğitimi programlarında kültürel miras konularına ne ölçüde yer verildiğini incelemeyi amaçlamıştır. 2025 YKS kılavuzunda yer alan 203 turizm bölümünün ders müfredatlarının (Bologna bilgi paketleri ve lisans program web sayfaları üzerinden) analiz edildiği araştırmada, turizm

eğitiminde kültürel miras konularının hem nicelik hem de nitelik açısından yetersiz olduğu, mevcut derslerin büyük ölçüde seçmeli statüde bulunduğu ve bölümler arasında ciddi dengesizlikler olduğu tespit edilmiştir.

- **Kapsam Yetersizliği:** Toplam 203 turizm bölümünden yalnızca 80'inde (%39,41) kültürel mirasla ilgili bir ders bulunmaktadır. Bu, bölüm bazında turizm öğrencilerinin yaklaşık %60'ının eğitimi sırasında kültürel miras konusunda herhangi bir ders almadığı anlamına gelmektedir (kesin öğrenci oranı için bölüm bazlı kontenjan analizi gereklidir). Loulanski ve Loulanski (2011)'nin belirttiği gibi, kültürel miras ve turizmin sürdürülebilir entegrasyonu için eğitim kritik bir faktör olduğundan, bu durum Türkiye açısından ciddi bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir.
- **Seçmeli Ders Egemenliği:** Kültürel miras derslerinin %62,5'i bölüm seçmeli, yalnızca %13,75'i zorunlu statüdedir. Bu durum, Cooper ve Shepherd (1997) ile Ocal (2016)'ın çalışmalarında da tespit edilen eğitim-endüstri kopukluğunu ve müfredat standardizasyonu eksikliğini yansıtmaktadır. Kültürel miras eğitiminin öğrenci tercihlerine bırakılması, sektörün ihtiyaç duyduğu bilinçli profesyonellerin yetişmesinin önündeki en büyük engellerden biridir.
- **Teorik Ağırlıklı Yapı:** Tüm kültürel miras dersleri tamamen teorik (2+0 veya 3+0) olarak yapılandırılmış olup hiçbir derste uygulamalı saat bulunmamaktadır. Doğantan (2023) ve Turkcan (2019)'ın çalışmalarında gösterildiği gibi, deneyimsel öğrenme ve uygulamalı etkinlikler kültürel miras eğitiminde kalıcı öğrenme sağlamaktadır. Mevcut teorik ağırlıklı yapı, bu önemli kazanımları sınırlamaktadır.
- **Somut Olmayan Kültürel Mirasın İhmali:** SOKÜM ile doğrudan ilgili derslerin toplamı yalnızca 8'dir. Wang ve Xiao (2021) ve Olalere (2019)'in vurguladığı gibi, SOKÜM turizm açısından giderek artan bir öneme sahiptir ve metalaşma riskine karşı eğitimli profesyonellere ihtiyaç duyulmaktadır. Türkiye'nin zengin SOKÜM varlığı düşünüldüğünde, bu alandaki derslerin sayısı oldukça yetersizdir.
- **Bölümler Arası Dengesizlik:** Turizm Rehberliği bölümleri en yüksek orana (%62,50) sahipken, Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%26,09) düşük orandadır. Yiyecek-İçecek ve Seyahat İşletmeciliği bölümlerinde ise hiç kültürel miras dersi bulunmamaktadır. Türker (2025)'in de belirttiği gibi, farklı bölümler arasında ciddi dengesizlikler mevcuttur.
- **Standardizasyon ve Uluslararası Boyut Eksikliği:** 25 farklı ders adının bulunması, üniversiteler arasında tam bir standardizasyon olmadığını göstermektedir (ancak "Kültürel Miras Yönetimi" gibi bazı isimler yaygınlaşmıştır). Ayrıca, İngilizce olarak verilen yalnızca bir kültürel miras dersi bulunması, uluslararası turizmde rekabet edebilme açısından önemli bir eksikliktir. Achille ve Fiorillo (2022)'nin İtalya örneğinde gösterdiği gibi, kültürel miras eğitiminin ulusal bir strateji çerçevesinde ele alınması gerekmektedir.

6.2. Öneriler

Araştırma, Türkiye’de faaliyet gösteren devlet üniversitelerinin turizm lisans programlarıyla ve bu programlara ilişkin Bologna bilgi paketleri, resmî ders müfredatları ve YKS kılavuzlarında yer alan bilgilerle sınırlıdır. Bu kapsamda dersler ağırlıklı olarak ders adları ve temel tanımlayıcı özellikleri üzerinden değerlendirilmiş; haftalık ders konuları, okuma listeleri, ölçme-değerlendirme yöntemleri ve ders içeriklerinin derinlemesine analizi araştırma kapsamına alınmamıştır. Ayrıca derslerin fiilen okutulup okutulmadığı, her yarıyıl açılıp açılmadığı ve öğretim elemanlarının ders işleme yaklaşımları incelenmemiştir. Üniversitelerin çevrim içi kaynaklarında ve resmî belgelerinde sundukları bilgilerin güncel ve doğru olduğu varsayılmış, olası güncelleme farklılıkları veya bilgi aktarımındaki gecikmeler dikkate alınmamıştır. Öğrenci sayılarına ilişkin değerlendirmelerde ise fiili kayıtlı öğrenci sayıları yerine YKS kılavuzlarında belirtilen kontenjanlar esas alınmıştır. Ayrıca araştırmaya özel üniversiteler dâhil edilmemiştir. Araştırma bulguları ve literatürdeki çalışmalar ışığında, kültürel miras eğitiminin turizm müfredatlarında daha etkin bir şekilde yer alması için aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- **Zorunlu Ders Düzenlemesi:** Tüm turizm bölümlerinde "Kültürel Miras ve Turizm" veya "Türkiye'nin Kültürel Mirası" adlı bir dersin zorunlu hale getirilmesi, Turizm Rehberliği bölümlerinde en az iki

kültürel miras dersinin zorunlu olması ve Gastronomi bölümlerinde "Gastronomik Kültür Mirası" dersinin zorunlu statüye alınması gerekmektedir.

- Müfredat Standardizasyonu: Yükseköğretim Kurulu (YÖK) veya ilgili meslek odaları [Turist Rehberleri Birliği (TUREB), Türkiye Otelciler Federasyonu (TÜROFED), Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA)] tarafından kültürel miras dersleri için asgari içerik standartlarının belirlenmesi, farklı üniversitelerde aynı isimli derslerin içerik tutarlılığının sağlanması ve ders isimlerinde sadeleştirmeye gidilmesi önerilmektedir.
- Uygulamalı Eğitime Geçiş: Deneyimsel öğrenme yöntemlerinin kullanılması, kültürel miras derslerine uygulamalı saatlerin eklenmesi (2+1 veya 2+2 modeli), müze ve ören yeri ziyaretleri ile geleneksel sanat atölyelerine teknik gezilerin düzenlenmesi ve Wang ve Xiao (2021)'nin önerdiği araştırma gezileri ile sürükleyici kültürel yaratıcı alanların oluşturulması gerekmektedir.
- SOKÜM Odaklı Derslerin Artırılması: "Türkiye'nin Somut Olmayan Kültürel Mirası" dersinin daha fazla bölümde açılması, geleneksel el sanatları, halk dansları, müzik ve mutfak kültürü gibi SOKÜM unsurlarını ayrıntılı olarak ele alan seçmeli ders havuzlarının oluşturulması ve UNESCO listesinde yer alan Türk unsurlarının derslerde ayrıntılı işlenmesi önerilmektedir.
- Bölgesel Farkındalığın Artırılması: Her üniversitenin bulunduğu bölgenin kültürel mirasını ele alan bölgesel derslerin geliştirilmesi, "Kapadokya'nın Doğal ve Kültürel Mirası" örneğinde olduğu gibi diğer bölgeler için (İstanbul Tarihi Yarımada, Efes, Nemrut, Pamukkale, Safranbolu vb.) benzer derslerin açılması ve yerel kültürel miras unsurlarının derslere entegre edilmesi gerekmektedir.
- Uluslararası Boyutun Güçlendirilmesi: İngilizce verilen kültürel miras derslerinin sayısının artırılması, Dünya Kültürel Mirası ve uluslararası koruma standartlarını ele alan derslerin müfredata eklenmesi, öğrencilere yabancı dilde kültürel miras eğitimi verilmesi ve değişim programları kapsamında kültürel miras odaklı staj olanaklarının geliştirilmesi önerilmektedir.
- Disiplinlerarası İşbirliği: Turizm bölümlerinin arkeoloji, sanat tarihi, antropoloji, müze eğitimi ve halk bilimi gibi bölümlerle ortak dersler düzenlemesi, üniversiteler, müzeler, sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimler arasında işbirliği protokollerinin geliştirilmesi önerilmektedir.
- Eğitim Teknolojilerinin Kullanımı: Tasarım odaklı düşünme yaklaşımının yaygınlaştırılması, dijital kültürel miras uygulamalarının (sanal müzeler, artırılmış gerçeklik) derslere entegre edilmesi ve kültürel miras eğitimi için interaktif dijital platformların oluşturulması gerekmektedir.
- Sürekli Güncelleme ve İzleme: Eğitim-endüstri işbirliği çerçevesinde turizm sektörünün ihtiyaçlarının düzenli olarak tespit edilmesi, turizm müfredatlarının kültürel miras eğitimi açısından belirli aralıklarla (örneğin her 3 yılda bir) değerlendirilmesi ve kültürel miras eğitimi alanında çalışan akademisyenler için ulusal bir platform oluşturulması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Achille, C., & Fiorillo, F. (2022). Teaching and Learning of Cultural Heritage: Engaging Education, Professional Training, and Experimental Activities. *Heritage*, 5(3), 2565–2593. doi:<https://doi.org/10.3390/heritage5030134>
- Amoah, V., & Baum, T. (1997). Tourism education: Policy versus practice. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 9(1), 5-12. doi:<https://doi.org/10.1108/09596119710157531>
- Atzeni, M., Chiappa, G., & Pung, J. (2022). Enhancing visit intention in heritage tourism: The role of object-based and existential authenticity in non-immersive virtual reality heritage experiences. *International Journal of Tourism Research*, 24, 240-255. doi:DOI: 10.1002/jtr.2497
- Bhatti, M. A., & Alnasser, E. M. (2025). Voices of heritage: a qualitative study on community participation in preserving intangible cultural traditions. *Scientific Culture*, 11(1), 142-160. DOI: 10.5281/zenodo.18002156
- Belber, B., & Sözbilen, G. (2019). Turizm Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinlikleri İçerisinde Somut Olmayan Kültürel Miras (Soküm) Unsurlarının Yeri. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 206-224. doi:DOI: 10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.19.04.1094
- Belhassen, Y., & Caton, K. (2011). On the need for critical pedagogy in tourism education. *Tourism Management*, 32(6). doi:<https://doi.org/10.1016/j.tourman.2011.01.014>

- Blake, J. (2000). On defining the cultural heritage. *International & Comparative Law Quarterly*, 49(1), 61-85. <https://doi.org/10.1017/S002058930006396X>
- Caton, K. (2014). Underdisciplinarity: Where are the humanities in tourism education? *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 15, 24-33. doi:<https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2014.03.003>
- Cooper, C., & Shepherd, R. (1997). The Relationship Between Tourism Education and The Tourism Industry: Implications for Tourism Education. *Tourism Recreation Research*, 22(1), 34-47. doi:DOI: 10.1080/02508281.1997.11014784
- Çolakoglu, F., Dülgaroglu, O., & Koroğlu, A. (2024). Türkiye'de Eğitim Veren Fakültelerin Turizm İşletmeciliği Bölümlerinin Ders Müfredatlarında Alternatif Turizm Türlerine Yönelik Derslerin Yeri. *Bahkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27(51), 855-872.
- Daniel, A., Costa, R., Pita, M., & Costa, C. (2017). Tourism education: What about entrepreneurial skills? *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 30, 65-72. doi:doi:10.1016/j.jhtm.2017.01.002
- Doğantan, E. (2023). Experiential learning through the design thinking approach in tourism education. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 33(1), 1-12. doi:DOI: 10.1016/j.jhlste.2023.100460
- Dönmez, Y., & Gülen, M. (2026). Türkçe öğretmenlerinin kültürel mirasın aktarılmasına yönelik görüşleri: Safranbolu kent örneği. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 16(1), 100-116. <https://izlik.org/JA29CD73XY>
- Güler-Bıyıklı, S., & Aslan, C. (2013). A Review of Cultural Heritage Education in Turkish Schools (1962–2011). *Public Archaeology*, 12(4), 255-270. doi:DOI: 10.1179/1465518714Z.00000000047
- Güneş, E., & Alagöz, G. (2018). Turizm eğitimi alan öğrencilerin kültürel mirasa yönelik tutumları: Konya örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 21(2), 287-299. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.397551>
- Hsu, C. (2018). Tourism education on and beyond the horizon. *Tourism Management Perspectives*, 25, 181-183. doi:<https://doi.org/10.1016/j.tmp.2017.11.022>
- Jafari, J., & Ritchie, J. (1981). Toward a framework for tourism education: Problems and prospects. *Annals of Tourism Research*, 8(1), 13-34. doi:[https://doi.org/10.1016/0160-7383\(81\)90065-7](https://doi.org/10.1016/0160-7383(81)90065-7)
- Kim, H., & Jeong, M. (2018). Research on hospitality and tourism education: Now and future. *Journal of Hospitality and Tourism Education*, 25, 119-122. doi:<https://doi.org/10.1016/j.tmp.2017.11.025>
- Loulanski, T., & Loulanski, V. (2011). The sustainable integration of cultural heritage and tourism: A meta-study. *Journal of Sustainable Tourism*, 19(7), 837-862. doi:<http://dx.doi.org/10.1080/09669582.2011.553286>
- Miles, M., Huberman, A., & Saldaña, J. (2014). *Qualitative data analysis: A methods sourcebook* (3th ed.). Sage Publications.
- Mungai, M., Kieti, D., & Cheloti-Mapelu, I. (2022). The tourism education and the tourism industry imbalances: A review of skills, curriculum proponents and the way forward. *European Journal of Hospitality and Tourism Research*, 10(3), 47-59.
- Ocal, T. (2016). Necessity of Cultural Historical Heritage Education in Social Studies Teaching. *Creative Education*, 7, 396-406. doi:<http://dx.doi.org/10.4236/ce.2016.73039>
- Olalere, F. (2019). Intangible Cultural Heritage as Tourism Product: The Malaysia Experience. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 8(3), 1-10.
- Olçay, A. (2008). Türk Turizmde Eğitimin Önemi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 381-390.
- ÖSYM (Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi). (2025). 2025 YKS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu. Ankara: ÖSYM Yayınları: <https://www.osym.gov.tr/TR,33377/2025-yuksekogretim-kurumlari-sinavi-yks-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-kilavuzu.html> adresinden alındı
- Qiu, Q., Zuo, Y., & Zhang, M. (2022). Intangible Cultural Heritage in Tourism: Research Review and Investigation of Future Agenda. *Land*, 11(139), 1-21. doi:<https://doi.org/10.3390/land11010139>
- Silberberg, T. (1995). Cultural Tourism and Business Opportunities for Museums and Heritage Sites. *Tourism Management*, 16, 361-365. doi:[https://doi.org/10.1016/0261-5177\(95\)00039-Q](https://doi.org/10.1016/0261-5177(95)00039-Q)
- Tribe, J. (2001). Research paradigms and the tourism curriculum. *Journal of Travel Research*, 39(4), 442-448. doi:<https://doi.org/10.1177/004728750103900411>
- Turkcan, B. (2019). Cultural Heritage Studies Through Art Education: An Instructional Application in the Ancient City of Aizanoi. *Eurasian Journal of Educational Research*, 83(19), 29-56.
- Türker, A. (2025). Turist Rehberliği Programları Müfredatlarında Türk Kültürü Temalı Derslerin Nicelik ve Niteliklerinin İncelenmesi. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 115, 559-575. doi:<https://doi.org/10.60163/tkhebv.1626650>
- UNESCO. (1972). *Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage*. Paris: UNESCO. <https://whc.unesco.org/archive/convention-en.pdf> adresinden alındı

- UNESCO. (2003). 2003 Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage. Paris: UNESCO. <https://ich.unesco.org/doc/src/15164-EN.pdf> adresinden alındı
- UNESCO Türkiye Millî Komisyonu. (2025). UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listeleri. <https://www.unesco.org.tr/Pages/126/123/UNESCO-Somut-Olmayan-K%C3%BClt%C3%BCrel-Miras-Listeleri> adresinden alındı
- United Nations. (2015). Transforming Our World. The 2030 Agenda for Sustainable Development. New York: United Nations. <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld/publication> adresinden alındı
- UNWTO (World Tourism Organization). (2022). UNWTO tourism education guidelines. UNWTO. <https://doi.org/10.18111/9789284423941>
- Vecco, M. (2010). A definition of cultural heritage: From the tangible to the intangible. *Journal of cultural heritage*, 11(3), 321-324. 10.1016/j.culher.2010.01.006
- Wang, J., Ayres, H., & Huyton, J. (2010). Is tourism education meeting the needs of the tourism industry? An Australian case study. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 22(1), 8-14. doi:DOI: 10.1080/10963758.2010.10696964
- Wang, X., & Xiao, X. (2021). Intangible Cultural Heritage Tourism Innovation and Development Education. ICDTE '21: Proceedings of the 5th International Conference on Digital Technology in Education, (s. 176-181). Busan, Republic of Korea. doi:<https://doi.org/10.1145/3488466.3488487>
- Wang, Z., Yang, P., & Li, D. (2021). The Influence of Heritage Tourism Destination Reputation on Tourist Consumption Behavior: A Case Study of World Cultural Heritage Shaolin Temple. *SAGE Open*, 1-15. doi:<https://doi.org/10.1177/215824402110302>

Etik, Beyan ve Açıklamalar

1. Etik Kurul izni ile ilgili;
☒ Bu çalışmanın yazar/yazarları, Etik Kurul İznine gerek olmadığını beyan etmektedir.
 2. Bu çalışmanın yazar/yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduklarını kabul etmektedir.
 3. Bu çalışmanın yazar/yazarları kullanmış oldukları resim, şekil, fotoğraf ve benzeri belgelerin kullanımında tüm sorumlulukları kabul etmektedir.
 4. Bu çalışmanın benzerlik raporu bulunmaktadır.
-